

Ośrodek Badań Podstawowych, Projektów i Wdrożeń, Ochrony Środowiska i Biotechnologii „OIKOS” sp. z o.o.

ORGANIZATOR BADAŃ BIEGŁOŚCI

ul. Powstańców Śląskich 8
55-010 Święta Katarzyna
sekretariat@oikoslab.pl
<https://www.oikoslab.pl/>

PT 010

Kapitał Zakładowy: 100 000,00 zł	Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu, IX Wydział Gospodarczy KRS	
NIP: 898-001-41-32	Numer REGON: 008374467	Numer KRS: 0000074393

BADANIA BIEGŁOŚCI - KONSPEKT BADANIA BIEGŁOŚCI Z ZAKRESU POBIERANIA PRÓBEK POWIETRZA I OZNACZANIA ZAWARTOŚCI FRAKCJI WDYCHALNEJ I RESPIRABILNEJ AEROZOLU

Organizator badań biegłości	Ośrodek Badań Podstawowych, Projektów i Wdrożeń, Ochrony Środowiska i Biotechnologii "OIKOS" sp. z o.o. ul. Powstańców Śląskich 8, 55-010 Święta Katarzyna
Eksperti techniczni	Andrzej Uzarczyk Marcin Kaczmarczyk Rafał Gołoś
Koordynator badań biegłości	Renata Wielkopolska
Kierownik badań biegłości/ Statystyk	Joanna Centner
Cel badań biegłości	Określenie zdolności laboratoriów biorących udział w badaniach biegłości do pobierania próbek powietrza i oceny zawartości frakcji wdychalnej i respirabilnej aerozolu, zgodnie z normami: PN-Z-04008-7:2002, PN-Z-04507:2022-05, PN-Z-04508:2022-05
Warunki uczestnictwa	Przesłanie drogą elektroniczną na adres szkolenia@oikoslab.pl wypełnionego "Formularza zgłoszeniowego - F-05/PO-18" (nie później niż na siedem dni przed rozpoczęciem realizacji rundy badań biegłości). Zapoznanie się z „Programem badań biegłości”
Metoda badawcza	Zespoły biorące udział w badaniach biegłości powinny prowadzić badania zgodnie z własnymi metodami pomiarowymi, uwzględniającymi wymagania norm: ➤ PN-Z-04008-7:2002 - „Ochrona czystości powietrza. Pobieranie próbek. Zasady pobierania próbek powietrza w środowisku pracy i interpretacji wyników ➤ PN-Z-04507:2022-05 - Ochrona czystości powietrza. Oznaczanie frakcji wdychalnej aerozolu na stanowiskach pracy metodą grawimetryczną. ➤ PN-Z-04508:2022-05 - Ochrona czystości powietrza. Oznaczanie frakcji respirabilnej aerozolu na stanowiskach pracy metodą grawimetryczną.
Miejsce badań biegłości	Ośrodek Badań Podstawowych, Projektów i Wdrożeń, Ochrony Środowiska i Biotechnologii "OIKOS" sp. z o.o. ul. Powstańców Śląskich 8, 55-010 Święta Katarzyna Pomiary wykonywane są w specjalnie przygotowanym namiocie, na symulowanych obiektach badawczych.
Obiekty Badań Biegłości	I) Filtr wagowy – uczestnicy otrzymują do zważenia czyste filtry przygotowane przez organizatora - sprawdzenie wag wykorzystywanych w analizie wagowej przez uczestników; II) Komora pyłowa - sprawdzenie biegłości uczestników w pobieraniu próbek powietrza do oceny zawartości frakcji wdychanej i respirabilnej aerozolu i analizy wagowej pobranych próbek.

	Badanym aerozolem jest aerozol spawalniczy, odpowiednio płukany i przesiewany, dozowany do komory za pomocą pompy Venturiego, z obłoku aerozolu.
Sposób traktowania obiektów Badań Biegłości	Obiekty Badań Biegłości należy traktować w taki sam sposób w jaki laboratoria prowadzą rutynowe badania.
Badane (mierzone) wielkości	➤ Dla filtra wagowego – masa czystego filtra wagowego w mg; ➤ Dla komory pyłowej – pomiar przepływu powietrza przez stosowane głowice pomiarowe przed i po zakończeniu pobierania próbek; pomiar czasu pobierania próbek, pomiar warunków mikroklimatycznych podczas pobierania próbek – ciśnienia, wilgotności i temperatury.
Wyznaczane (oceniane) wielkości	➤ Masa filtra wagowego w [mg]; ➤ Ilość powietrza przepuszczoną przez filtry [m^3] z niepewnością ➤ Stężenie frakcji wdychalnej aerozolu X_C [mg/m^3] z niepewnością; ➤ Stężenie frakcji respirabilnej aerozolu X_R [mg/m^3] z niepewnością;
Warunki środowiskowe	Monitorowane podczas prowadzonych badań: - temperatura [$^{\circ}\text{C}$]; - wilgotność względna [%] - ciśnienie [hPa].
Sposób zapisu i raportowania wyników	Wyniki pomiaru podawane są z dokładnością: Wyniki wyznaczenia masy filtra kontrolnego w mg oraz wyniki pomiarów dla stężenia frakcji wdychalnej i respirabilnej aerozolu w mg/m^3 - Ilość miejsc po przecinku: dwa – format zapisu *,** mg; *,** mg/m^3 Ponadto uczestnik zobowiązany jest zapisać na kartach pomiarowych wymagane wartości dotyczące przepływu powietrza przez filtry, warunków środowiskowych, czasy uśredniania wyników. Kolejność zapisywania danych: w kolejności wykonywania pomiarów, zgodnie z Kartą pomiarową. Po wykonaniu badań uczestnicy wpisują otrzymane wyniki do kart pomiarowych. Następnie uczestnicy wykonują obliczenia na własnych arkuszach obliczeniowych i przekazują wypełnione karty organizatorowi. Wyniki należy podać wraz z niepewnością rozszerzoną przy prawdopodobieństwie rozszerzenia 95% i współczynniku rozszerzenia $k=2$ ($P=95\%$, $k=2$).
Dokumenty przekazywane uczestnikom	Program badań biegłości PT-P (formularz F-03/PO-18); Konspekt F-02/PO-18; Karta pomiarowa F-01/PT-P; Sprawozdanie z badań biegłości zostanie przesłane w formie elektronicznej na wskazany adres e-mail w terminie do 30 dni roboczych od zakończenia badań.
Wymagane wyposażenie techniczne uczestnika	➤ Aspiratory indywidualne z przepływem ustalonym dla pobrania frakcji wdychalnej i respirabilnej aerozolu; ➤ Przyrząd pomiarowy (rotometr lub przepływomierz) do ustawienia wymaganego przepływu powietrza przez próbki. ➤ Własne sączi pomiarowe (uprzednio zważone przez uczestnika w jego laboratorium); ➤ Głowice probiercze; ➤ Zegar, stoper; ➤ Stacja meteorologiczna.
Przebieg badań biegłości	➤ Uczestnik badań biegłości kondycjonuje (suszy) filtry pomiarowe w laboratorium uczestnika (własnym) i waży odpowiednią ilość filtrów na własnej wadze: - filtr do oceny stężenia frakcji wdychalnej aerozolu; - filtr do oceny stężenia frakcji respirabilnej aerozolu; ➤ Organizator przekazuje uczestnikowi jeden wcześniej zważony filtr kontrolny. ➤ Uczestnik bezpośrednio przed rozpoczęciem programu badań przygotowuje aspiratory i głowice probiercze oraz ustawia wymagany przepływ przy użyciu własnego przepływomierza. Próbkę należy pobierać przy natężeniu przepływu określonym w przedmiotowych normach oraz przez producenta głowic pomiarowych. Następnie uczestnik udaje się na stanowisko pomiarowe zabierając ze sobą przygotowane aspiratory do pomiaru stężenia

	frakcji aerozolu, zegar/stoper oraz stację meteorologiczną. Ekspert techniczny rozmieszcza na siatce głowice pomiarowe. W jednakowym czasie następuje włączenie wszystkich aspiratorów. Po upływie określonego przez organizatora czasu pobierania próbek, uczestnicy zabierają swoje aspiratory i udają się do pomieszczeń laboratorium organizatora. Tam wykonują ponowne sprawdzenie toru pomiarowego. ➤ Czas pobierania próbek powietrza wynosi od dwóch do czterech godzin; ➤ Po zakończeniu pobierania próbek uczestnicy podpisują kartę pomiarową i przekazują ją ekspertowi technicznemu, który wykonuje kserokopię karty i zwraca ją uczestnikowi. ➤ Uczestnicy zabierają pobrane próbki powietrza i filtry kontrolne do własnego laboratorium i po ponownym suszeniu ważą filtry na własnej wadze; ➤ Uczestnicy wykonują obliczenia we własnym laboratorium i odsyłają organizatorowi wypełnione karty. Obliczenia należy wykonać stosując się do wymagań określonych w Rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 3 lipca 2018 r., poz. 1286, z późniejszymi zmianami). ➤ Jednorodność obiektów badań jest monitorowana podczas wykonywania pomiarów przez uczestników badań biegłości.
Zasady zachowania poufności oraz bezstronności	➤ Każdy zespół pomiarowy otrzymuje swój indywidualny, niejawnny numer kodowy. ➤ Organizator i eksperci oświadczają, że zobowiązują się do ochrony poufnych informacji otrzymanych w czasie organizowanych badań biegłości, praw własności uczestnika badań biegłości, a w szczególności nazwy klienta/uczestnika, uzyskanych wyników oraz oceny z przeprowadzonych badań biegłości. ➤ Osobom trzecim nie są udzielane informacje na temat wyników i danych uczestników biorących udział w badaniach biegłości (z wyjątkiem przypadków wymaganych przez prawo). Tożsamość danego laboratorium może zostać ujawniona po otrzymaniu pisemnej zgody od uczestnika o odstąpieniu od poufności. ➤ W wyjątkowych sytuacjach, kiedy organ stanowiący lub jednostka akredytująca wymaga bezpośredniego dostarczenia wyników badania biegłości uczestnicy są poinformowani na piśmie o zaistniałej sytuacji. ➤ Organizator badań biegłości zobowiązuje się do bezstronności i zachowania obiektywności w trakcie realizacji programów badań biegłości.

1. Badania Biegłości organizowane są zgodnie z zasadami określonymi w normie PN-EN ISO/IEC 17043:2023-10. Wyniki będą oceniane metodami statystycznymi określonymi w załączniku B normy PN-EN ISO/IEC 17043:2023-10. Kryterium akceptacji uzyskanych wyników będzie uzyskana wartość wskaźnika z , z' lub ζ oraz ocena biegłości uczestnika dokonywana przez eksperta technicznego.
2. Uczestnik Badań Biegłości ma prawo do złożenia skargi w postaci pisemnej lub e-mailowej w terminie 30 dni od daty otrzymania Sprawozdania z Badań Biegłości.

31.07.2025 r.

.....
(data, podpis organizatora)